

шення прав людини" до навчальних дисциплін "Публічне управління в умовах збройних конфліктів", "Спільна доктрина цивільно-військового співробітництва", "Цивільно-військове співробітництво в умовах збройних конфліктів та в постконфліктний період", "Захист цивільних осіб в умовах збройних конфліктів" відповідно.

Підсумовуючи викладене, вважаємо, що інституціоналізація навчання з підвищення гендерної обізнаності має стати необхідною складовою військової кар'єри

відповідно до стандартів НАТО. Саме тому актуальним завданням є удосконалення методології розробки тренінгів, навчальних кейсів та спеціальних курсів з гендерної спрямованості (з використанням можливостей дистанційного навчання) в межах програми "Цивільно-військові відносини", зокрема тому, що гендерна рівність важлива для справедливого, сталого та ефективного розвитку як військової освіти за європейськими критеріями, так і нашої країни в цілому.

Література

1. Цілі сталого розвитку 2016-2030. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholititia/tsili-staloho-rozvytku>
2. Платформа масових відкритих онлайн-курсів "Prometheus". URL: <https://prometheus.org.ua/about-us/>
3. Платформа електронної освіти: Civicportal. education. URL: <https://civicportal.education/mod/page/view.php?id=105>
4. Навчальний курс "Гендерна рівність та права жінок". URL: <http://jurfem.com.ua/navchalniy-kurs-genderna-rivnist/>
5. Знайомтесь: проєкт ЄС Еразмус+ GeSt "Гендерні студії: крок до демократії та миру у сусідніх до ЄС країнах з різними традиціями". 18 травня 2020. URL: <http://erasmusplus.org.ua/novyny/2922-znaiomtes-proiekt-yes-erazmus-gest-henderni-studii-krok-do-demokratii-ta-myru-u-susidnikh-do-yes-krainakh-z-riznyimi-tradytsiamy-gender-studies-curriculum-a-step-for-democracy-and-peace-in-eu-neighbouring-countries-with-different-traditions.html>
6. Климченко К. Нині у війську служить майже 30 тисяч жінок. Армія Inform. Інформаційне агентство Міністерства оборони України. 06.03.2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/03/nyni-u-vijsku-sluzhyt-majzhe-30-tysyach-zhinok/>
7. Глава Специальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні підкреслює важливість вовлечення жінок в розвиток устійчивого миру. Пресс-релиз. 08.03.2020. URL: <https://www.osce.org/ru/special-monitoring-mission-to-ukraine/448075>
8. NATO Standardization Agreement (STANAG) 2437 NATO Standard AJP-01 Allied Joint Publication "Allied Joint Doctrine" Edition E. Version 1, February 2017. URL: <https://nso.nato.int/nso/nsdd/listpromulg.html>
9. Візія формування Навчально-наукового центру гендерних компетенцій НУОУ ім. Івана Черняхівського. Міністерство оборони України. Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Презентація. Київ-2020.
10. Hoogensen Gjorv, Gunhild & Kleppe, Toiko. (2016). Civil-Military Interaction, CIMIC and Interacting with Gender. In book: *Effective Civil-Military Interaction in Peace Operations*. pp. 249-261. March 2016. DOI: 10.1007/978-3-319-26806-4_17.
11. Жінки, мир та безпека: Інформаційно-методичний збірник для співробітників Міністерства оборони і Генерального штабу України. Київ. 2016. 32 с.

ПОЛІПШЕННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРИ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Бобренко І. В.

Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Одна з важливих тенденцій розвитку освітнього процесу у спеціальних закладах загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами – застосування сучасних мультимедійних технологій у процесі навчання, що сприяє підвищенню його ефективності. При цьому особливого значення набуває періодичне підвищення кваліфікації педагогів і модернізація післядипломної освіти, яка дає можливість кожному фахівцю поновлювати та поглиблювати як загальнопедагогічні, так і спеціальні фахові знання та уміння, які відповідатимуть завданням спеціальної освіти в сучасних умовах інформатизації українського суспільства.

Фізичне виховання – важлива складова системи навчання та виховання у спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Адаптивна фізична культура (АФК) є потужним засобом корекції та компенсації порушених і недорозвинених психофізичних функцій дітей з інтелектуальними порушеннями, сприяє всебічному розвитку учнів і оптимізації їх освітньої діяльності [3; 7]. Ефективність реалізації завдань навчальної програми залежить від низки чинників, і в даній роботі ми розглянемо значення медіакомпетентності вчителя з фізичного виховання (ФВ) в роботі з молодшими школяра-

ми з порушеннями інтелектуального розвитку та можливості поліпшення її рівня.

Медіакомпетентність відноситься до професійних компетентностей вчителя з ФВ. В структурі компетенцій педагога були виділені медіакомпетенції – здатність педагога знаходити і використовувати на заняттях інформацію, отриману з різних джерел, а також застосовувати в освітньому процесі комп'ютерну, аудіо-, відеотехніку, реалізуючи тим самим сучасні інноваційні інформаційні технології (В. О. Магін, Ю. В. Сокопуд, Е. Н. Набат). За О. В. Федоровим, «професійна медіакомпетентність педагога це сукупність його мотивів, знань, умінь, здібностей (показники: мотиваційний, інформаційний, методичний, практико-операційний / діяльнісний, креативний), що сприяють медіаосвітній діяльності в аудиторії різного віку» [8, с. 49].

Мультимедійні технології дозволяють вводити, зберігати, відтворювати та переробляти аудіовізуальну, текстову, тривимірну, графічну та іншу інформацію [1; 4; 9]. Мультимедіа властива інтерактивність, гнучкість та інтеграція різних типів навчальної інформації, що робить ці технології перспективним напрямом інформатизації освітнього процесу. За даними наукових досліджень, використання мультимедійних засобів навчання дозволяє суттєво підвищити пізнавальну активність і мотивацію дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями, що сприяє активізації їх пізнавальної діяльності, здатності до навчання, якості виконання рухових завдань, збільшує рівень розвитку їх просторових уявлень тощо [1; 3; 6; 7].

Застосування мультимедійних технологій в процесі АФВ сприяє:

- підвищенню мотивації навчання учнів;
- підвищенню пізнавальної та рухової активності дітей;
- полегшенню сприймання навчального матеріалу;
- підвищенню рівня використання наочності на занятті ФВ;
- корекції психоемоційного напруження учнів;
- підвищенню продуктивності заняття;
- розвитку просторових уявлень;
- інтенсифікації процесу навчання; підвищенню ефективності навчання за рахунок його індивідуалізації;
- покращенню оперативного та заключного контролю параметрів техніки виконання рухової дії;
- моделюванню процесів і явищ при подачі навчального матеріалу;
- конструюванню комп'ютерного матеріалу відповідно конкретних потреб педагога; корегуванню темпу та об'єму навчального матеріалу;
- адаптації навчального матеріалу до умов і потреб конкретного закладу загальної середньої освіти;
- встановленню міжпредметних зв'язків;

– формуванню навички самостійної роботи учнів із навчальним матеріалом;

– адаптації дітей до умов докільця, їх соціальної адаптації.

Вчитель з ФВ має враховувати педагогічні, санітарно-гігієнічні та технічні умови, за яких застосування мультимедійних технологій підвищує ефективність освітнього процесу [3; 5; 9].

Специфіка застосування мультимедійних засобів навчання в процесі АФВ молодших школярів з інтелектуальними порушеннями зумовлена особливостями психофізичного розвитку дітей, викликаними враженням центральної нервової системи, різними ступенями інтелектуальної недостатності (як легким, так і помірним). Процес навчання ускладнюється наявністю окрім основних, інших вад: порушення опорно-рухового апарату, зниження зору, психопатоподібних станів тощо. Такі поєднання ведуть до ще більш вираженої своєрідності психофізичного розвитку дітей. Потрібно відзначити, що контингент спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку неоднорідний за віком, станом здоров'я, особливостями психофізичного розвитку, наявністю та якістю дошкільної підготовки та здатністю до навчання. Все це зумовлює потребу у здійсненні індивідуального та диференційованого навчання, з врахуванням як загальних, так і специфічних особливостей розвитку учнів при застосуванні мультимедійних технологій.

Результативність корекційно-розвивального впливу мультимедійних технологій в процесі АФВ залежить від рівня кваліфікації вчителя з ФВ. Відповідно до вимог сучасності, процес підготовки вчителя з ФВ включає формування в нього відповідних соціально та професійно-значущих компетентностей, що є вагомим фактором, який впливає на процес впровадження компетентнісного підходу у систему спеціальної освіти [2, 4, 6, 7]. Формування системи професійних компетентностей вчителя з ФВ передбачає сформованість компетентностей необхідних рівнів у галузі ФВ та суміжних дисциплін, методики навчання та дидактики, психолого-педагогічних основ реалізації навчально-виховного процесу закладу освіти, дослідницької діяльності, що забезпечує якісне виконання професійних обов'язків.

Медіаосвіта педагогічних кадрів є справою державного рівня [2], а завдання підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів, що володіють необхідним рівнем медіакомпетентності, актуальне на всіх рівнях державної системи педагогічної освіти (довузівська підготовка, підготовка у закладі вищої освіти, післядипломна підготовка), але, водночас, необхідна й постійна самостійна робота педагога над підвищенням професійної кваліфікації, а також особисте самовдосконалення.

Умовами формування медіакомпетентності вчителя з ФВ є наявність достатнього рівня знань і умінь з:

- АФК;
- спеціальної педагогіки;
- достатнього рівня медіаграмотності.

Для вчителя з ФВ медіакомпетентність це – можливість реалізувати інноваційні освітні технології, що лежить в основі ключових компетенцій; уміння організувати освітній процес, заснований на здатності здійснювати ефективну взаємодію в процесі освоєння інноваційних технологій у сфері АФК, що дозволить за мінімальний час і з мінімальними зусиллями організувати навчальну роботу в спеціальному закладі загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелек-

туального розвитку, і, відтак, оптимізувати процес АФВ учня.

У висновках зазначимо, що мультимедіа властива інтерактивність, гнучкість та інтеграція різних типів навчальної інформації, що робить ці технології перспективним напрямом інформатизації навчально-виховного процесу в спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Медіакомпетентність вчителя з ФВ можна розглядати як ресурс, спроможний забезпечити підвищення ефективності АФВ молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку.

Література

1. Драгнев Ю. В. Проблеми професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору: акмеологічний підхід. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2010. № 7. С. 9-12.
2. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>
3. Карпюк Р. П. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з адаптивного фізичного виховання у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. К., 2010. 40 с.
4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. зб. / О. Т. Барішпольця, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця. К.: Міленіум, 2009. 440 с.
5. Москаленко Н. В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Дніпропетровськ: Інновація, 2011. 238 с.
6. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. К.: Атіка, 2010. 88 с.
7. Особливості реалізації компетентнісного підходу в освіті дітей з інтелектуальними порушеннями / навч.-метод. посіб. / О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Бобренко, І. В. Гладченко, О. І. Мякушко, С. В. Трикоз, І. В. Сухіна, Н. А. Ярмола. За наук. ред.: О. В. Чеботарьової, І. В. Сухіної. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. 450 с. URL: http://ispukr.org.ua/?p=5108#.XsJ8yf_7RH0; <https://lib.iitta.gov.ua/718292/>
8. Федоров А. В. Классификация показателей развития профессиональных знаний и умений, необходимых педагогам для медиаобразовательной деятельности. *Инновационные образовательные технологии*. 2006. № 4. С. 44-50.
9. Шандригось В. І. Організація навчальної роботи вчителя фізичної культури за допомогою комп'ютера: монографія. Т.: ТНПУ, 2005. 260 с.

КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ

Вдовиця О. О.

студентка

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Аналіз літератури з теми дослідження дозволив зробити висновок, що в науці існує досить різноманітне трактування дефініції «етична культура» і відповідно виокремлені її структурні компоненти; критерії та рівні сформованості.

Специфіка етичної культури, на думку Е. Сіляєвої, полягає в наявності обов'язкового елемента – етичних переконань і установок. У діяльнісному плані етична культура – це глибоко усвідомлена установка, що виявляється в реалізації моральних потреб у сфері професійно-етичної діяльності [3; с. 23].

Р. Гатаулліна вважає, що етична культура – це інтегральна особистісна якість, що відображає готовність й здатність вибудовувати професійні стосунки на основі етичних знань, моральних принципів і моральних умінь. У структурі цього феномена представлені взаємопов'язані підструктури:

- професійно-деонтологічна (знання і вміння реалізувати в повсякденній трудовій діяльності, взаємодія в особистісно-діловій комунікації; система професійних ідеалів і цінностей);